

- Doelstellingen
 - Partners in het onderzoek
 - Wat is financiële geletterdheid?
 - Ontwikkeling van lesmateriaal
 - Het onderzoek
 - LOPEND - Ronde 3: Nieuw lesmateriaal en professionaliseringstraject financiële educatie
-
- Afgesloten - Ronde 1: lesmateriaal voor het tweede jaar van de eerste graad
 - Afgesloten - Ronde 2: lesmateriaal voor het eerste jaar van de tweede graad

LOPEND - Ronde 3: Nieuw lesmateriaal en professionaliseringstraject financiële educatie

Doelstellingen

In Vlaanderen haalt 12% van de leerlingen het basisniveau van financiële geletterdheid niet. Deze leerlingen kunnen bijvoorbeeld niet de waarde van een eenvoudig budget herkennen, noch kunnen ze opvallende kenmerken in dagelijkse financiële documenten, zoals 'factuur', interpreteren. Dat bijna 1 op de 8 van de Vlaamse 15-jarige leerlingen onvoldoende financiële vaardigheden bezitten om volwaardig te participeren aan de samenleving als onafhankelijke en verantwoordelijke burgers, is vanuit maatschappelijk oogpunt ontoelaatbaar. Op verschillende momenten nemen mensen belangrijke financiële beslissingen zoals de aankoop van een woning, het aangaan van een lening, sparen voor de toekomst of het verzekeren tegen risico's. Om deze beslissingen geïnformeerd te kunnen nemen, is een goede financiële educatie noodzakelijk.

Financiële geletterdheid wordt één van de sleutelcompetenties in de nieuwe eindtermen van het secundair onderwijs. Het project "Financial Literacy @ School" sluit aan bij deze sleutelcompetentie. Het project heeft als doelstelling om de financiële geletterdheid van de leerlingen van het secundair onderwijs te verhogen en te evalueren welke lesvormen het meest effectief zijn in het verhogen van financiële geletterdheid. Het wil ook expliciet inzetten op de financiële vorming van de leraren, en het betrekken van de ouders bij de leerinhouden.

Partners in het onderzoek

Het project “Financial Literacy @ School” wordt gefinancierd door het Vlaams Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO). Het wordt geleid door onderzoekers van KU Leuven en Universiteit Antwerpen. Het onderzoeksteam werkt voor het project samen met een aantal partners. Leraren en lerarenopleiders zijn nauw betrokken bij het project voor onder andere de ontwikkeling van het lesmateriaal en de testen. De FSMA, één van de valorisatiepartners, staat via haar educatief programma Wikifin mee in voor de communicatie over het project. De communicatie wordt daarnaast verder versterkt door nieuwsbrieven en de organisatie van verschillende studiedagen rond financiële geletterdheid. Andere partners zijn onder andere SAM vzw (Steunpunt Mens en Samenleving), het Ministerie van Onderwijs en Vorming, pedagogische begeleiders van de verschillende Vlaamse onderwijsinrichters en ook de Gezinsbond. De samenwerking tussen deze partners moet er voor zorgen om financiële geletterdheid te integreren in het onderwijs in Vlaanderen.

Aan KU Leuven zijn prof. dr. [Kristof De Witte](#) ^[1] en Prof. dr. [Geert Van Campenhout](#) ^[2] de betrokken promotoren. Beiden zijn verbonden aan de faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen en het facultair onderzoekscentrum ‘[Leuven Economics of Education Research](#)’ ^[3]. Aan Universiteit Antwerpen is prof. dr. [Wouter Schelfhout](#) ^[4] de promotor. Hij is verbonden aan de Antwerp School of Education. De promotoren worden bijgestaan door een team van twee doctoraatstudenten aan KU Leuven, en een doctoraatstudent aan Universiteit Antwerpen. Daarnaast zal dr. [Koen Declercq](#) ^[5] als postdoc onderzoeker mee instaan voor de coördinatie.

Wat is financiële geletterdheid?

Financiële geletterdheid wordt begrepen als zowel de kennis van financiële begrippen en producten alsook de vaardigheid om deze kennis aan te wenden om financiële beslissingen te nemen. Zo is het belangrijk dat jongeren voldoende kennis hebben over spaar- en beleggingsproducten, leningen en verzekeringen en de risico’s van deze producten. Financiële educatie moet er ook voor zorgen dat jongeren deze kennis aanwenden bij het nemen van financiële beslissingen waardoor ze beter geïnformeerde keuzes kunnen maken. Een hogere financiële geletterdheid zal zowel het individu als de samenleving sterk ten goede komen. Het is belangrijk om financiële educatie al op jonge leeftijd in het onderwijs aan te bieden om jongeren ervan bewust te maken over hoe met geld om te gaan. Jongeren worden namelijk al op jonge leeftijd met financiële keuzes geconfronteerd, bijvoorbeeld wanneer ze overwegen om een dure smartphone aan te kopen.

Ontwikkeling van lesmateriaal

Het project “Financial Literacy @ School” sluit niet alleen aan bij de sleutelcompetenties van de nieuwe eindtermen maar ook bij de internationale aanbevelingen om financiële educatie te integreren op school. Hiervoor zal wetenschappelijk onderbouwd en getest lesmateriaal ontwikkeld worden voor leerlingen uit het secundair onderwijs. Dit lesmateriaal zal bestaan uit lesmateriaal voor de leerlingen waarbij, door middel van differentiatie, rekening wordt

gehouden met verschillen tussen leerlingen binnen de klas (bijvoorbeeld in financiële kennis, vaardigheden, sociale achtergrond, leervoorkeuren en interesses). Differentiatie kan mogelijk gemaakt worden door het aanreiken van gedifferentieerde oefeningen, projectwerk of onderzoeksopdrachten.

Er is ook aandacht voor het betrekken van ouders bij het leerproces. Aan ouders zullen diverse instrumenten worden aangeboden zodat ze kunnen bijdragen aan de financiële geletterdheid van hun kinderen en tegelijkertijd ook werken aan hun eigen competenties van financiële geletterdheid.

Om leraren te ondersteunen, is ook bijkomend lesmateriaal voor hen ontwikkeld. Dit materiaal omvat lesvoorbereidingen, verdere informatie over de lesinhoud om leraren bij te staan bij thema's waar ze minder vertrouwd mee zijn alsook richtlijnen over de lesmethode. Verder zullen er ook een aantal studiedagen rond financiële geletterdheid georganiseerd worden voor leraren.

Dit (les)materiaal wordt ontwikkeld door leraren, lerarenopleiders en onderzoekers aan de KU Leuven en Universiteit Antwerpen. Het betrekken van verschillende partijen moet er toe leiden dat het lesmateriaal effectief is in het bijbrengen van financiële geletterdheid en dat de concrete cases gericht zijn op de leefwereld van de leerlingen.

Het onderzoek

Om de effectiviteit van het lesmateriaal en lesmethodes te evalueren, wordt een experimentele setting opgezet door onderzoekers van KU Leuven en Universiteit Antwerpen. Diverse lesmethodes worden door de onderzoekers willekeurig aan deelnemende scholen toegewezen. In sommige scholen zal een meer traditionele benadering van lesgeven gevolgd worden, terwijl andere scholen meer aandacht zullen schenken aan differentiatie binnen de klas en/of betrokkenheid van de ouders.

Om de effectiviteit van het lesmateriaal en de lesmethodes te meten en deze naar de volgende rondes bij te sturen, is het belangrijk om te evalueren of het project de financiële geletterdheid van leerlingen effectief verbeterd heeft. De experimentele setting laat de onderzoekers ook toe om te evalueren of differentiatie binnen klassen en betrokkenheid van ouders een effect heeft. Daarom vinden er ook testen plaats in deelnemende scholen om de financiële kennis van leerlingen te toetsen. Deze testen peilen zowel naar kennis alsook het nemen van financiële beslissingen op basis van discrete keuze experimenten waarin leerlingen concrete situaties voorgelegd krijgen. Een eerste test vindt plaats voor de start van het project. Op basis van deze test wordt het niveau van financiële geletterdheid voor aanvang van de lessen gemeten. Leerlingen dienen deze test in de klas af te leggen en dienen hiervoor over een individuele computer met internetverbinding te beschikken. Daarna volgen leerlingen de lessen en volgt een bijkomende test om te toetsen of de financiële geletterdheid van leerlingen effectief verhoogd is en de lessen een impact hebben op keuzegedrag. Zo wordt bijvoorbeeld geëvalueerd of het volgen van deze modules een impact heeft op spaargedrag of omgaan met risico's.

LOPEND - Ronde 3: Nieuw lesmateriaal en

professionaliseringstraject financiële educatie

- Eerste trimester schooljaar 2018-2019
- Voor leerlingen en leerkrachten van het 2de en 3de jaar secundair

De inschrijvingen voor ronde 3 van Financial Literacy @ School (schooljaar 2018-2019) zijn afgesloten

Voor leerlingen

Het lesmateriaal voor schooljaar 2018-2019 gaat over 'sparen en beleggen' en heeft als doel de kennis, vaardigheden en attitudes van leerlingen over sparen aan te scherpen. Leerlingen worden vertrouwd gemaakt met verschillende spaarproducten. Het lesmateriaal bestaat uit een adaptief leerpad, dat leerlingen op eigen tempo doorlopen. Leerlingen die de opdrachten snel en correct oplossen zullen verder uitgedaagd worden, terwijl leerlingen die moeilijkheden ondervinden bijkomende ondersteuning krijgen. Tijdens het doorlopen van het leerpad krijgen leerlingen ook aangepaste feedback over hun correcte en foute antwoorden.

Voor het lesmateriaal is er per twee leerlingen een pc nodig. Het lesmateriaal neemt ongeveer 4 uren in beslag. Leerlingen volgen de lessen in oktober of november. Aangezien het onderzoeksteam wilt evalueren of dit lesmateriaal de financiële geletterdheid van leerlingen effectief verhoogt, wordt er op voorhand en bij afloop gevraagd aan zowel de leerkracht als de leerlingen om een korte vragenlijst in te vullen.

Voor leraren

Voor leraren die zich verder willen professionaliseren bieden we een innovatief digitaal professionaliseringstraject aan. Dit traject wordt afgelegd in oktober. Elke deelnemer zal 3 webinars volgen. Wekelijks zal je, op een vooraf vastgelegd moment, ongeveer een uur online gaan waarbij er afwisseling ontstaat tussen een korte uitleg door een docent, digitaal samenwerken met collega's en digitale discussie.

Tussen de webinars door zal je materiaal aangeboden krijgen met korte verwerkingsopdrachten in aanloop naar de webinar. De totale verwerkingstijd voor elke sessie is maximaal een uur. Jij bepaalt volledig zelf wanneer je hieraan werkt.

Bij dit professionaliseringstraject komen volgende elementen aan bod:

- Vakinhouden rond sparen en beleggen;
- Vakdidactische inhouden rond het ondersteunen van digitale leerpaden voor leerlingen, met aandacht voor het zorgen voor een motiverende opstartfase en voor differentiërende tussentijdse besprekingen en nabesprekingen.

Leraren die aan de 3 webinars deelnemen, ontvangen een bijscholingscertificaat van Universiteit Antwerpen en KU Leuven. Bij de registratie kan je aangeven of je interesse hebt voor deze online bijscholing. Eind september verneem je of je hiervoor geselecteerd bent.

Opgelet: deelnemen aan het professionaliseringstraject is enkel mogelijk voor leraren die de

lessen over financiële geletterdheid in het 2e of 3e middelbaar zullen geven.

Verdere informatie over deze bijscholing is beschikbaar via [Koen Declercq](#) [5].

De KU Leuven kan deze contactgegevens (naam en postadres van de school of de leerkracht en e-mailadres) doorgeven aan Wikifin (de FSMA) om haar toe te laten communicaties per e-mail of per post te versturen in het kader van dit project. Voor meer informatie over de verwerking van persoonsgegevens door Wikifin (de FSMA), gelieve ons [privacybeleid](#) [6] te raadplegen.

Heb je interesse om in de toekomst deel te nemen of wil je graag op de hoogte gehouden worden van dit project: registreer je dan voor de [Wikifin@School Nieuwsbrief](#) [7].

AFGESLOTEN - Ronde 1: lesmateriaal voor het tweede jaar van de eerste graad

Het project 'Financial Literacy @ School' biedt innovatief lesmateriaal aan voor het **tweede jaar van de eerste graad**. De inschrijvingen hiervoor zijn ondertussen afgesloten. [Klik hier](#) [8] voor meer informatie over het project.

AFGESLOTEN - Ronde 2: lesmateriaal voor het eerste jaar van de tweede graad

Ronde 2 van het project 'Financial Literacy @ School' biedt innovatief lesmateriaal aan voor het **eerste jaar van de tweede graad**. De inschrijvingen hiervoor zijn ondertussen afgesloten.

Bron-URL: <https://www.wikifin.be/nl/wikifin-at-school/financial-literacy-school-innovatief-lesmateriaal>

Links

[1] <http://feb.kuleuven.be/kristof.dewitte/>

[2] <https://www.kuleuven.be/wieiswie/nl/person/00056126>

[3] <http://www.feb.kuleuven.be/LEER>

[4] <https://www.uantwerpen.be/nl/personeel/wouter-schelfhout/>

[5] <http://www.kuleuven.be/wieiswie/nl/person/00063619>

[6] <https://www.wikifin.be/nl/privacybeleid-van-wikifin>

[7] <https://www.wikifin.be/nl/user/register?ref=edu>

[8] <https://www.wikifin.be/nl/wikifin-at-school/lesmateriaal-voor-het-tweede-jaar-van-de-eerste-graad>